

lehet próbálkozni, aminthogy ily jelentéktelen kérdésben ezzel nem is kísérletezik senki; ám *de lege ferenda* az ilyenfajta meglepetéseknek nagyobb jelentőségű ügyekben is ki leszünk téve, ami majd érzékenyebben fogja a közönséget érinteni.

Talán még nincsen késő; fogjon össze minden érdekelt régi perrendünk védelmében és olyan kísérletek elhárítására, amelyek nem fognak segíteni jogszolgáltatásunknak, csupán beláthatatlan komplikációkra és bajokra fognak vezetni.

F. P.

Eskü és ünnepélyes fogadalom. Egészen szokatlan és a gyakorlatban ritkán előforduló határozatot hozott a közelmúltban a budapesti központi kir. járásbíróóság.

Egy hétköznapi igényperben (P. XXVI. 369.063/1929. sz.) a bíróság többek között kihallgatta özv. Sz. J.-né tanut is, akinek a megeskütését, hogy kérelmére-e, vagy egyéb okból, az az ügy érdekességére és lényegére befolyással nincs — elrendelte. A tanu azonban kijelentette, hogy megesküdni nem hajlandó, mert ő csak templomban, csak ünnepélyes formák és csak pap előtt esküszik. Hangoztatta, hogy ágostai evangélikus és ez a vallás az esküt csak templomban engedi meg, mindenütt másutt, tehát bíróság előtt is, tiltja. Kész volt azonban tanu és fel is ajánlotta, hogy vallomását bármilyen más módon megerősíti, hajlandó volt ünnepélyes fogadalmat is tenni.

A bíróság mindezek ellenére 50 pengő bírsággal sújtotta tanut, mert nézete szerint a bíróság igen jól ismerte az ágostai evangélikus vallást és így megállapította, hogy az a bíróság előtt az esküt nem tiltja, illetőleg nem mondja, hogy esküdni csak templomban szabad.

Tanu a bírságot kiszabó végzést felfolyamodással megtámadta, megtámadta pedig a Pp. 310. §. 4. bekezdésének helyes és logikus értelmezésével. Ez a szakasz ugyanis azt mondja: „... aki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett ünnepélyes fogadalommal erősíti meg vallomását.” Tehát elég, ha valaki csak annyit mond, hogy meggyőződése nem esküdni, máris módja van ünnepélyes fogadalommal helyettesíteni, pótolni az esküt.

A bíróság nem mehet bele annak a vizsgálatába, hogy valamely vallás mit tilt, mit nem, megengedi-e vagy nem engedi meg Isten nevének kimondását. Ha vizsgálná, sem tudná eldönteni, mert nem hittudor és mert ezek sem tudják eldönteni, hanem csak hitvitáznak róla.

A törvény ugyanolyan szankcióval ruházza fel az ünnepélyes fogadalmat úgy civil, mint büntetőjogi szempontból, mint az esküt. Ha ezt nem tenné, és csak akkor, úgy tényleg, aki csak ünnepélyes fogadalommal volna hajlandó vallomá-

sát megerősíteni, bírsággal esetleg sújtható is volna, de akkor az egész intézmény feleslegessé s illuzóriussá válna, de be se került volna perrendünkbe.

De nézzük mélyebbről a dolgot. Furcsa eredményekhez vezetne, ha a bíróság a tanu vallási meggyőződését vizsgálhatná. Ez először is a lehetetlennel volna határos. Hiszen minden meggyőződés, a vallási is, mindenkéül más és más, de ezen túlmenőleg magában az egyénben is változik, amit valaki ma hisz, annak később az ellenkezőjéről lehet meggyőződve és a meggyőződés, valakinek a vallása mindenkinek a legszubjektívebb, senki által nem befolyásolható, nem is korlátozható benső életéhez tartozik.

Ami azt az esetleges de elképzelhetetlen eshetőséget illeti, hogy a fenti konkrét esetben a bíróság a tanut azért bírságotlta meg, mert speciálisan az ágostai evangélikus vallás nem tiltja az esküt, akkor erre is két szempontból lehet kifogást emelni. Először is lehet, hogy ez a vallás tiltja, lehet, hogy nem. Erről feltétlenül lehet vitatkozni. Mindenkinek. Csak éppen a bíróságnak nem. Mert egy vallásnak sincsenek olyan törvényei, amelyeket a bíró, amikor ítéel vagy határoz, alkalmazni, tudni köteles, vagy amelyek cogens módon hatnának akár a bíróra, akár a felekre. Mert sem a bíró előtt nem fekszik a biblia, sem a felek nem tartoznak a Károli fordítást ismerni és mert a vallások szabályai nemcsak nem tételes, de nem is jogszabályok. Ha a bíróság az egyes vallások ismerete alapján határozná, akkor a teológiai tankönyvek, de a hitviták is kűtfökké változnának, még pedig olyanokká, amelyeket akárhogy is tanulmányozna a sokféle vélemény — és nem szabály — folytán helyes és az igazságnak megfelelő állást foglalni nem tudna.

De tegyük fel, hogy vitán felül áll és eldöntetett, hogy a konkrét vallás az esküt, vagy egyebet megengedi (vagy tiltja), még akkor is minden hívőnek meg van adva az az alanyi joga és lehetősége, hogy az illető vallás keretén belül is a generális dogmák körében maradvá, különleges és saját magának megfelelő tanokat valljon. Meg van adva annál inkább, mert hiszen ahhoz sincs kötve, hogy csak annak a vallásnak tételeit kövesse, hanem módja van több vallásnak különböző tételeiből a maga számára megfelelőket hinni. (Nem szólva arról, hogy a vallások tanításai sincsenek me-reven elválasztva, elhatárolva, hanem sokban, talán a legtöbben meg is egyeznek.) Conclusióként tehát: ha a szóbanforgó fenti vallás nem is tiltja az esküt templomon kívül és ez kétségtelen, vitánfelüli a theologia által is egyértelműen elfogadott megállapítás akkor is, az egyén, a hívő állhat azon az alapon, hogy mindenki előtt, bagatell ügyben, tárgyaló teremben nem veszi szájára neki legszentebb Isten nevét. És a törvénynek módót kell nyújtani arra, hogy ilyen-

kor az esküt valami más, igaz, hogy az állammal szemben hasonló értékkel, de pótolhassa. Ezt teszi perrendünk 310. §-ának 4. bekezdése, ami nem is selerantia, hanem helyes iudiciumon felépített gondolatnak a megvalósítása.

Hűség kedvéért még megjegyzem, hogy a budapesti kir. törvényszék, mint fellebbezési bíróság 24 Pf. 1908/1929. sz. a. a központi kir. járásbíróság fenti végzését meg is változtatta és megállapította, hogy a tanu bírságban marasztalható nem volt.

Mindenesetre érdekes, hogy a központi járásbíróság ilyen határozattal is foglalkoztatta a fellebbezési bíróságot.

Dr. Vágó Bálint

A mindenes-cseléd, mint orvos-segéd. (A Társadalombiztosító Intézet jogi tréfája.) Ha nem láttam volna a hivatalos kiadványt komoly számmal és igazgatói aláírással — nem hinném el, hogy egy hatóság, ahol jogászok vannak, ilyen határozatot hozhat . . .

Egy orvos panaszolta, hogy háztartási alkalmazottját (cselédjét) a magasabb napibérosztályba sorozták: az ipari segédmunkások csoportjába és nem háztartási alkalmazottak csoportjába s így lényegesen magasabb járulékot kellett fizetnie. A Társadalombiztosító ezt a panaszt elutasította azzal az indokolással, hogy a biztosított alkalmazott *az orvos pácienseinek ajtót nyit és a rendelőt takarítja*, így tehát munkaadója iparában, ill. foglalkozásában is tevékenykedik és ezért segédmunkásnak tekintendő. (Sic!)

Ova intem tehát ügyvédkollégáimat, nehogy megengedjék, hogy háztartási alkalmazottjuk a kliensnek ajtót nyisson, avagy az iroda takarítása alkalmával az írógépet, vagy az aktákat leporolja, mert a Társadalombiztosító Intézet kiváló jogászai az ilyen háztartási alkalmazottakat azonnal *ügyvédsegédeknek* fogják minősíteni. (Dr. Sz. Z.)

A polgári peres eljárás reformjáról a szegedi Egyetem Barátainak Egyesülete által rendezett szabadegyetemi előadás keretében dr. *Meszlény* Artur, m. kir. kormányfőtanácsos, egyetemi r. k. tanár, tartott érdekes előadást. A most készülő reformokat bírálva, beszélt az előkészítő iratok tervezet megszorításáról, amely káros hatással lesz főként azért is, mert a törvényjavaslat amugyis csökkenti a jogvita megrögzítésére vonatkozó garanciákat és így a fellebbezési fórumok csak hiányos képet fognak kapni a vita súlypontjairól. A javaslat kimondja, hogy a meg nem felelő előkészítő iratokat nem szabad a perköltségek megállapításánál figyelembe venni. Ennek az eredménye az lesz, hogy az ellenfél